

ביצה ב

משנה. שלשה דברים רבן גמליאל מחמיר כדברי בית שמאי:

שאלה: היכי דמי? אי דאנח עירובי תבשילין - מאי טעמא דבית שמאי? ואי דלא אנח עירובי תבשילין - מאי טעמא דבית הלל? תשובה 1: אמר רב הונא: לעולם אימא לך שלא הניח עירובי תבשילין, וכדי חייו שרו ליה רבנן. חיזוק לתשובה: ורב הונא לטעמיה, דאמר רב הונא: מי שלא הניח עירובי תבשילין אופין לו פת אחת, ומבשלין לו קדרה אחת, ומדליקין לו את הנר. משום רבי יצחק אמרו: אף צולין לו דג קטן. תניא נמי הכי: מי שלא הניח עירובי תבשילין אופין לו פת אחת, וטומנין לו קדרה אחת, ומדליקין לו את הנר, ומחמין לו קיתון אחד, ויש אומרים: אף צולין לו דג קטן. תשובה 2: רבא אמר: לעולם שהניח, ושאני הטמנה דמוכחא מלתא דאדעתא דשבתא קעביד. קושי: איתיביה אביי: חנניה אומר, בית שמאי אומרים: אין אופין אלא אם כן ערב בפת, ואין מבשלין אלא אם כן ערב בתבשיל, ואין טומנין אלא אם כן היו לו חמין טמונין מערב יום טוב. הא היו לו חמין טמונין - מיהא עביד, ואף על גב דמוכחא מלתא דאדעתא דשבת קעביד! תשובה 3: אלא אמר אביי: כגון שערב לזה ולא ערב לזה, וחנניה היא, ואלביא דבית שמאי.	אין טומנין את החמין לכתחלה ביום טוב
שאלה: מאי קא עביד? תשובה: אמר רב חנינא בר ביסנא: הכא במנורה של חליות עסקין, דמחזי כבונה. דבית שמאי סברי: יש בנין בכלים, ובית הלל סברי: אין בנין בכלים ואין סתירה בכלים.	ואין זוקפין את המנורה ביום טוב

דינים שונים בקשר לנר

דין 1: עולא איקלע לבי רב יהודה, קם שמעיה זקף לה לשרגא.

קושי: איתיביה רב יהודה לעולא: **הנותן שמן בנר חייב משום מבעיר, והמסתפק ממנו חייב משום מכבה!**

תירוצ: אמר ליה: לאו אדעתאי.

דין 2: אמר רב: קנבא שרי.

שאלה בקשר לכיבוי נר: בעא מיניה אבא בר מרתא מאביי: מהו לכבות את הנר מפני דבר אחר?

תשובה: אמר לו: אפשר בבית אחר.

שאלה על התשובה: אין לו בית אחר מאי?

תשובה: אפשר לעשות לו מחיצה.

שאלה על התשובה: אין לו לעשות מחיצה מאי?

תשובה: אפשר לכפות עליו את הכלי.

שאלה על התשובה: אין לו כלי מאי?

תשובה: אמר ליה: אסור.

קושי על התשובה: איתיביה: **אין מכבין את הבקעת כדי לחוס עליה, ואם בשביל שלא יתעשן**

הבית או הקדרה - מותר!

תירוצ: אמר ליה: ההיא רבי יהודה היא, כי קאמינא אנא - לרבנן.

עוד שאלה בקשר לכיבוי נר ביום טוב: בעא מיניה אביי מרבא: מהו לכבות את הדלקה ביום טוב?

הסבר פרטי השאלה: היכא דאיכא סכנת נפשות לא קא מבעיא לי, דאפילו בשבת שרי. כי

קמבעיא לי - משום אבוד ממון, מאי?

תשובה: אמר ליה: אסור.

קושי: איתיביה: **אין מכבין את הבקעת כדי לחוס עליה, ואם בשביל שלא יתעשן הבית או**

הקדרה - מותר.

תירוצ: ההיא רבי יהודה היא, כי קאמינא אנא - לרבנן.

שאלה בקשר לכחילת העין בשבת: בעא מיניה רב אשי מאמימר: מהו לכחול את העין ביום טוב?

הסבר פרטי השאלה: היכא דאיכא סכנה, כגון רירא, דיצא, דמא, דמעטא, וקדחתא, ותחלת

אוכלא - לא מבעיא לי, דאפילו בשבת שרי. כי קמבעיא לי - סוף אוכלא, ופצוחי עינא, מאי?

תשובה: אמר ליה: אסור.

קושי: איתיביה: **אין מכבין את הבקעת!**

תירוצ: ושני ליה כדשנין.

מאתר הדרן והרבנית מישל כהן פרבר

• hadran.org.il •

עוד דינים בקשר לכחילת העין בשבת: אמימר שרי למכחל עינא מנכרי בשבתא. איכא דאמרי: אמימר גופיה כחל עינא מנכרי בשבתא.

קושי: אמר ליה רב אשי לאמימר, מאי דעתך - דאמר עולא בריה דרב עילאי: כל צרכי חולה עושין על ידי נכרי בשבת, ואמר רב המנונא: כל דבר שאין בו סכנה - אומר לנכרי ועושה. הני מילי - היכא דלא מסייע בהדיה, אבל מר - קא מסייע בהדיה, דקא עמיץ ופתח!
תירוץ: אמר ליה: איכא רב זביד דקאי כותך, ושניי ליה: מסייע אין בו ממש.

דין בקשר לכחילת העין ביום טוב שני של ראש השנה: אמימר שרא למכחל עינא ביום טוב שני של ראש השנה.

קושי: אמר ליה רב אשי לאמימר: והאמר רבא: מת ביום טוב ראשון - יתעסקו בו עממין, ביום טוב שני - יתעסקו בו ישראל, ואפילו בשני ימים טובים של ראש השנה. מה שאין כן בביצה.
תירוץ: אמר ליה: אנא כנהרדעי סבירא לי, דאמרי אף בביצה. ומאי דעתך - דלמא מעברי ליה לאלול, האמר רב חנינא בר כהנא: מימות עזרא ואילך לא מצינו אלול מעובר.

ואין אופין פתין גריצין אלא רקיקין.

הבאת ברייתא: תנו רבנן: **בית שמאי אומרים: אין אופין פת עבה בפסח, ובית הלל מתירין.**

שאלה על הברייתא: וכמה **פת עבה**?

תשובה 1: אמר רב הונא: טפח, שכן מצינו בלחם הפנים טפח.

דחיית התשובה: מתקיף לה רב יוסף:

- אם אמרו בזריזין - יאמרו בשאינן זריזין?
- אם אמרו בפת עמלה - יאמרו בפת שאינה עמלה?
- אם אמרו בעצים יבשים - יאמרו בעצים לחים?
- אם אמרו בתנור חם יאמרו בתנור צונן?
- אם אמרו בתנור של מתכת - יאמרו בתנור של חרס?

תשובה 2 – גירסה 1: אמר רב ירמיה בר אבא: שאלית את רבי ביחוד, ומנו - רב: מאי **פת עבה**? פת מרובה.

תשובה 2 – גירסה 2: איכא דאמרי, אמר רב ירמיה בר אבא אמר רב: שאלית את רבי ביחוד, ומנו - רבינו הקדוש: מאי **פת עבה**? - פת מרובה.

שאלה על התשובה: ואמאי קרו ליה פת עבה

תשובה 1: משום דנפישא בלישה.

תשובה 2: אי נמי, באתריה דהאי תנא פת מרובה פת עבה קרו ליה.

קושי על התשובה: מכדי, משום דקטרח טרחא דלא צריך הוא, מאי אריא **פסח**? אפילו בשאר ימים טובים נמי!

תירוץ: אין הכי נמי, ותנא ביום טוב דפסח קאי.

חיזוק מברייטא: תניא נמי הכי, **בית שמאי אומרים: אין אופין פת מרובה ביום טוב,**

ובית הלל מתירין.

משנה. אף הוא אמר שלשה דברים להקל: מכבדין בית המטות, ומניחין את המוגמר ביום טוב, ועושין

גדי מקולס בלילי פסחים. וחכמים אוסרין.

צמצום המחלוקת על ידי רב אסי: אמר רב אסי: מחלוקת לגמר, אבל להריח - דברי הכל מותר.

קושי: מיתיבי: אין מכבדין בית המטות ביום טוב, ושל בית רבן גמליאל מכבדין. אמר רבי אליעזר בר צדוק: פעמים הרבה נכנסתי אחר אבא לבית רבן גמליאל, ולא היו מכבדין בית המטות ביום טוב, אלא מכבדין אותן מערב יום טוב, ופורסין עליהם סדינין. למחר, כשאורחים נכנסין - מסלקין את הסדינין. ונמצא הבית מתכבד מאליו. אמרו לו: אם כן - אף בשבת מותר לעשות כן. ואין מניחין את המוגמר ביום טוב, ושל בית רבן גמליאל מניחין. אמר רבי אליעזר בר צדוק: פעמים הרבה נכנסתי אחר אבא לבית רבן גמליאל, ולא היו מניחין את המוגמר ביום טוב, אלא מביאין ערסקאות של ברזל ומעשנין אותן מערב יום טוב, ופוקקין נקביהן מערב יום טוב. למחר, כשאורחים נכנסין - פותחין את נקביהן, ונמצא הבית מתגמר מאליו. אמרו לו: אם כן - אף בשבת מותר לעשות כן!

תיקון דברי רב אסי: אלא, אי אתמר הכי אתמר: אמר רב אסי: מחלוקת להריח, אבל לגמר - אסור.

שאלה: איבעיא להו: מהו לעשן?

תשובה- מחלוקת: רב ירמיה בר אבא אמר רב: אסור, ושמואל אמר: מותר.

הסבר דברי האוסר: רב הונא אמר אסור, מפני שמכבה.

קושי על ההסבר: אמר ליה רב נחמן: ונימא מר מפני שמבעיר!

תירוץ: אמר ליה: תחלתו מכבה וסופו מבעיר.

מאתר הדרן והרבנית מישל כהן פרבר

• hadran.org.il •